

МИННО-ГЕОЛОЖКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. ИВАН РИЛСКИ“

УТВЪРДИЛ:
ПРОФ. Д-Р ИВАЙЛО КОПРЕВ
РЕКТОР

ПРАВИЛНИК

ЗА ОТГОВОРНО И ЕТИЧНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА
ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ
В МИННО-ГЕОЛОЖКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. ИВАН РИЛСКИ“

Настоящият документ е собственост на
Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“.
Използването му е предназначено единствено за служебни цели.
Всяко неразрешено копиране, разпространение или публично използване без изрично
съгласие е забранено.

СОФИЯ · 2026

РАЗДЕЛ I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1.

(1) С настоящия правилник се уреждат принципите, условията и редът за отговорно, етично и законосъобразно използване на системи с изкуствен интелект (ИИ) в образователната, научноизследователската, административната и издателската дейност на Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, наричан по-нататък „Университетът“.

(2) Правилникът определя рамката за:

1. гарантиране на академичната почтеност при използване на ИИ;
2. защита на личните данни и интелектуалната собственост;
3. осигуряване на човешки надзор и отчетност;
4. предотвратяване на дискриминация, пристрастност и злоупотреби;
5. насърчаване на иновациите при спазване на етичните и правните стандарти.

Чл. 2.

(1) Целта на настоящия правилник е да осигури балансирано прилагане на технологиите с изкуствен интелект в Университета, като съчетае:

1. свободата на научните изследвания;
2. автономията на преподаването;
3. защитата на правата и достойнството на обучаемите и служителите;
4. съответствието с приложимото национално и европейско законодателство.

(2) Университетът приема, че системите с изкуствен интелект представляват инструмент за подпомагане на човешката експертиза, но не могат да заменят човешката преценка в процесите на обучение, научна оценка и вземане на академични решения.

Чл. 3. Настоящият правилник се приема на основание:

1. Закона за висшето образование;
2. Закона за защита на личните данни;
3. Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните);

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

4. Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект);
5. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – План за действие в областта на цифровото образование (2021–2027 г.) „Преосмисляне на образованието и обучението за цифровата ера“ (COM(2020) 624 final);
6. Етични насоки за преподавателите относно използването на изкуствен интелект (ИИ) и на данни при преподаване и учене (публикувани от Европейската комисия, 2022 г.).

Чл. 4.

(1) Правилникът се прилага спрямо всички структурни звена на Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, включително факултети, катедри, научни центрове, административни звена, филиали на Университета и други обособени структури.

(2) Разпоредбите се отнасят до:

1. преподаватели;
2. докторанти;
3. студенти;
4. научни работници и изследователи;
5. административен и помощен персонал;
6. лица, ангажирани по договорни правоотношения при работа с университетски данни или при осъществяване на академична дейност.

(3) Правилникът се прилага при използване на:

1. публично достъпни системи с ИИ;
2. лицензирани университетски платформи;
3. вътрешно разработени алгоритми и модели;
4. външни платформи и облачни услуги, чрез които се осъществява академична, научна или административна дейност.

Чл. 5. По смисъла на настоящия правилник:

1. „Система с изкуствен интелект“ е софтуерна система, разработена с използване на техники за машинно самообучение, логически или статистически подходи, която генерира резултати за определени от човека цели под формата на съдържание, прогнози, препоръки или решения, оказващи въздействие върху средата, с която взаимодейства.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

2. „Генерирано от ИИ съдържание“ е текст, изображение, аудио, код, анализ или друг резултат, създаден изцяло или частично чрез автоматизирана система с ИИ.
3. „Високорискова система с ИИ“ е система, която по своето предназначение попада в категориите на висок риск съгласно Регламент (ЕС) 2024/1689, включително когато се използва в процеси, засягащи оценяване, достъп до образование или академично развитие.
4. „Човешки надзор“ е процес на преглед, контрол и отговорност от страна на компетентно лице при използване на ИИ.

Чл. 6.

- (1) Разпоредбите на настоящия правилник се прилагат съвместно с всички действащи вътрешни нормативни актове на Университета, уреждащи учебната, научноизследователската, административната и информационната дейност, включително, но не само, правилниците за учебната дейност, научноизследователската дейност, академичната етика, защитата на личните данни и информационната сигурност.
- (2) При противоречие между разпоредбите на настоящия правилник и актове от по-висока степен се прилагат актовете от по-висока степен.

Чл. 7.

- (1) Използването на системи с изкуствен интелект в Университета не може да води до заместване на академичната отговорност, експертната преценка и академичната автономия на преподавателите и изследователите.
- (2) Крайната отговорност за академични решения, оценяване, научни заключения и административни актове принадлежи на компетентното физическо лице.

Чл. 8.

- (1) Правилникът се прилага при използване на системи с изкуствен интелект както в рамките на физическата инфраструктура на Университета, така и при дистанционна работа, онлайн обучение, проектна дейност и международни партньорства.
- (2) Разпоредбите се прилагат и при използване на външни платформи и облачни услуги, когато чрез тях се обработват университетски данни или се осъществява академична, научна или административна дейност.

Чл. 9.

- (1) При внедряване и използване на системи с изкуствен интелект Университетът прилага подход, основан на оценка на риска, съобразно предназначението, мащаба и

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

потенциалното въздействие върху правата, свободите и законните интереси на лицата.

(2) Системи, които оказват влияние върху оценяване, достъп до образование или академично развитие, подлежат на засилен човешки надзор.

Чл. 10.

(1) Настоящият правилник не ограничава свободата на научните изследвания, когато използването на системи с изкуствен интелект е част от предмета на изследване.

(2) Ограниченията се прилагат единствено с цел защита на законността, етиката и правата на засегнатите лица.

РАЗДЕЛ II. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Чл. 11.

(1) Системите с изкуствен интелект се използват като подпомагащо средство, при запазване на водещата роля на човешката преценка.

(2) Не се допуска вземане на окончателни академични, научни или административни решения изцяло въз основа на автоматизирана обработка без осигурен човешки надзор.

(3) Лицето, използващо система с изкуствен интелект, носи отговорност за съдържанието, заключенията и решенията, основани на резултатите от нея.

Чл. 12.

(1) Използването на системи с изкуствен интелект не може да служи като средство за заобикаляне на изискванията за самостоятелност, оригиналност и авторство в учебната и научноизследователската дейност.

(2) Генерирано от ИИ съдържание се декларира и цитира по начин, гарантиращ прозрачност и възможност за проследяване.

(3) Представянето на генерирано от ИИ съдържание като изцяло лично създадено без посочване на използването на ИИ се счита за нарушение на академичната етика.

Чл. 13.

(1) При използване на системи с изкуствен интелект следва да се осигури възможност за разбиране на начина, по който се формират резултатите, доколкото това е технически възможно.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

(2) Лицата, засегнати от използването на ИИ в процеси по оценяване, подбор или академично развитие, имат право на информация относно участието на автоматизирани системи в съответния процес.

Чл. 14.

(1) При внедряване и използване на системи с изкуствен интелект се предприемат мерки за гарантиране на обективност и равнопоставеност и за предотвратяване на дискриминация.

(2) Не се допуска използване на ИИ системи, които водят до неоправдана неравнопоставеност или дискриминация въз основа на пол, възраст, етническа принадлежност, здравословно състояние или други защитени признаци.

Чл. 15.

(1) Използването на системи с изкуствен интелект се осъществява при стриктно спазване на изискванията за защита на личните данни и информационната сигурност.

(2) Забранява се въвеждането в публични ИИ платформи на чувствителни, поверителни или непубликувани университетски данни, освен при наличие на изрично правно основание и осигурени технически и организационни мерки за защита.

Чл. 16.

(1) Използването на системи с изкуствен интелект следва да бъде пропорционално на преследваната цел и да не надхвърля необходимото за постигането ѝ.

(2) Не се допуска използване на системи с изкуствен интелект, когато същата цел може да бъде постигната чрез средства, които не включват автоматизирана обработка.

Чл. 17.

(1) Университетът насърчава развитието на компетентности, свързани с отговорното използване на изкуствен интелект.

(2) Поддържат се инициативи за обучение, информираност и повишаване на критичното мислене относно възможностите и ограниченията на ИИ технологиите.

Чл. 18.

(1) При използване на системи с изкуствен интелект се осигурява проследимост на действията и възможност за установяване на отговорността при възникване на неблагоприятни последици.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

(2) Университетът поддържа механизми за разглеждане на сигнали, свързани с неправомерно или неетично използване на ИИ.

Чл. 19.

(1) В Университета се използват системи с изкуствен интелект, които съответстват на приложимите нормативни изисквания за надеждност, точност и информационна сигурност.

(2) При съмнения относно достоверността на резултатите се изисква допълнителна проверка от компетентно лице.

РАЗДЕЛ III. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Чл. 20.

(1) В учебния процес системи с изкуствен интелект могат да се използват като подпомагащо средство за:

1. генериране на идеи и структуриране на съдържание;
2. езикова редакция и техническа обработка на текст;
3. търсене и обобщаване на информация;
4. превод и терминологична помощ;
5. симулации, моделиране и визуализация;
6. индивидуална подготовка и самопроверка.

(2) Използването на системи с изкуствен интелект следва да подпомага развитието на аналитичното мислене, а не да замества самостоятелната работа на обучаемия.

Чл. 21.

(1) Не се допуска използване на системи с изкуствен интелект за:

1. изготвяне на писмени работи, курсови проекти, дипломни работи или дисертации без изрично деклариране на използването на системи с изкуствен интелект;
2. генериране на отговори по време на текущ или финален изпит, когато това не е изрично разрешено;
3. автоматично генериране на съдържание, представяно като резултат от самостоятелна изследователска дейност, без последваща критична проверка.

(2) Преподавателят има право да определи конкретен режим на допустимост или недопустимост на използването на системи с изкуствен интелект в рамките на съответната дисциплина.

Чл. 22.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

(1) При използване на системи с изкуствен интелект в рамките на писмена работа обучаемият декларира, при поискване от преподавателя:

1. използваната система;
2. характера на използването;
3. обема на генерираното съдържание.

(2) Формата на деклариране се определя от преподавателя или от вътрешните правила на съответното звено.

Чл. 23.

(1) Оценяването на знанията и компетентностите се извършва от преподавател.

(2) Системи с изкуствен интелект могат да се използват за подпомагане на оценяването, но не могат да заменят окончателната академична преценка и отговорност на преподавателя.

(3) Не се допуска изцяло автоматизирано оценяване без възможност за човешки преглед.

(4) При използване на системи с изкуствен интелект за подпомагане на оценяването преподавателят информира обучаемите за това.

Чл. 24.

(1) При изготвяне на дипломни работи и дисертации използването на системи с изкуствен интелект се допуска единствено като помощно средство.

(2) Генерираното от ИИ съдържание не може да представлява съществена част от оригиналния принос на автора.

(3) Ръководителят на дипломната работа или дисертацията следи за спазване на принципите на академична почтеност при използване на ИИ.

Чл. 25.

(1) Използването на системи с изкуствен интелект по време на изпит е допустимо само ако това е изрично предвидено от преподавателя.

(2) При липса на изрично разрешение използването на ИИ се счита за нарушение на установения ред за провеждане на изпита.

Чл. 26.

При използване на системи с изкуствен интелект в учебния процес се осигуряват равни условия за участие на всички обучаеми, като не се допуска създаване на технологични пречки или неравнопоставеност.

РАЗДЕЛ IV. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Чл. 27.

(1) В научноизследователската дейност системи с изкуствен интелект могат да се използват като средство за подпомагане на анализа, моделирането, обработката на данни, визуализацията и подготовката на научни публикации.

(2) Използването на системи с изкуствен интелект не освобождава изследователя от отговорност за достоверността, оригиналността и научната обоснованост на резултатите.

Чл. 28.

(1) При използване на системи с изкуствен интелект за обработка и съхранение на изследователски данни се спазват изискванията за законосъобразност, минимизация на данните и ограничаване на целите на обработката.

(2) Лични, чувствителни или поверителни данни не се въвеждат в публично достъпни системи с изкуствен интелект без изрично правно основание и без прилагане на подходящи технически и организационни мерки за защита.

(3) При работа с външни доставчици на услуги, свързани със системи с изкуствен интелект, използването им е допустимо само при наличие на договорни и технически гаранции за съответствие с изискванията за защита на личните данни, конфиденциалност и информационна сигурност.

Чл. 29.

(1) Система с изкуствен интелект не може да бъде посочвана като автор или съавтор на научна публикация.

(2) Използването на системи с изкуствен интелект при подготовка на научен текст, анализ или визуализация се декларира по начин, съответстващ на изискванията на съответното научно издание или проектен договор.

(3) Научният принос и отговорността за съдържанието принадлежат изцяло на физическите лица – автори.

Чл. 30.

(1) Изследователят осигурява възможност за проследяване на използваните методи и инструменти, включително прилагането на системи с изкуствен интелект.

(2) Когато резултатите са получени чрез използване на системи с изкуствен интелект за анализ или моделиране, следва да бъде възможна проверка и

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

възпроизвеждане на използваната методология, доколкото това е технически възможно и съвместимо с изискванията за защита на данните и конфиденциалност.

Чл. 31.

(1) Резултатите, генерирани или подпомогнати от системи с изкуствен интелект, подлежат на критична оценка и научна верификация.

(2) Не се допуска публикуване или представяне на резултати, генерирани чрез системи с изкуствен интелект, без проверка от компетентен изследовател.

Чл. 32.

(1) При използване на системи с изкуствен интелект в рамките на научни проекти се спазват изискванията на финансиращите организации и договорните задължения.

(2) При внедряване на системи с изкуствен интелект в рамките на проект се извършва предварителна оценка на риска, когато това се изисква от приложимото законодателство, условията на финансиране или вътрешните правила на Университета.

Чл. 33.

(1) Използването на системи с изкуствен интелект в научноизследователската дейност не променя режима на интелектуална собственост върху получените резултати съгласно действащото национално и европейско законодателство и вътрешните правила на Университета.

(2) Когато системи с изкуствен интелект са използвани при създаване на изобретения, полезни модели, софтуер, бази данни или други обекти на интелектуална собственост, изследователят следва да документира степента и характера на използването им.

(3) Университетът може да изисква допълнителна експертна оценка относно възможността за правна закрила на резултати, създадени с участие на системи с изкуствен интелект.

(4) Не се допуска разкриване чрез публично достъпни системи с изкуствен интелект на непубликувани научни резултати, технически решения или проектна документация, когато това може да доведе до загуба на правна защита или нарушаване на договорни задължения.

РАЗДЕЛ V. УПРАВЛЕНИЕ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

Чл. 34.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

(1) Контролът по прилагането на настоящия правилник се осъществява от заместник-ректора по научноизследователската дейност.

(2) По въпроси, свързани със следните области:

1. защита на личните данни – се осъществява координация с длъжностното лице по защита на данните;

2. академична етика – с Комисията по академична етика;

3. информационна сигурност – със съответното административно звено.

(3) Ръководителите на основни и обслужващи звена носят отговорност за прилагането на правилника в рамките на предоставените им правомощия.

Чл. 35.

(1) Всеки член на академичната общност може да подава сигнал при съмнение за нарушение на настоящия правилник.

(2) Сигналите се разглеждат по реда, предвиден във вътрешните актове на Университета относно академичната етика или административните нарушения.

(3) При установено нарушение се прилагат съответните дисциплинарни или административни мерки съгласно действащото законодателство и вътрешните правила.

Чл. 36.

(1) При внедряване на нови системи с изкуствен интелект в административната или образователната дейност се извършва предварителна оценка на риска, когато това се изисква от приложимото законодателство или когато системата може да окаже съществено въздействие върху правата и интересите на засегнатите лица.

(2) Оценката на риска отчита:

1. въздействието върху правата и свободите на засегнатите лица;

2. рисковете за информационната сигурност;

3. възможните етични последици.

(3) Решението за внедряване на системи с изкуствен интелект в институционален мащаб се взема от компетентния орган съгласно вътрешните правила на Университета.

Чл. 37.

(1) Университетът организира дейности за информираност и обучение, свързани с отговорното използване на системи с изкуствен интелект.

Правилник за отговорно и етично използване на изкуствен интелект в Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“

(2) Обучението може да се реализира чрез вътрешни обучения, семинари, работни срещи или други форми за повишаване на компетентностите на преподаватели, студенти, докторанти и административен персонал.

Чл. 38.

(1) Настоящият правилник подлежи на периодичен преглед най-малко веднъж на три години.

(2) Правилникът се актуализира при:

1. промени в националното или европейското законодателство;
2. съществени технологични изменения;
3. установени практически затруднения при прилагането му.

(3) Предложения за изменение могат да бъдат правени от органите по чл. 34.

РАЗДЕЛ VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 39.

(1) Настоящият правилник се приема от Академичния съвет на Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“.

(2) Правилникът влиза в сила от датата на приемането му, освен ако в решението на Академичния съвет не е предвидено друго.

Чл. 40.

(1) Разпоредбите на настоящия правилник се прилагат съвместно с действащите вътрешни нормативни актове на Университета.

(2) При противоречие между разпоредбите на настоящия правилник и нормативни актове от по-висока степен се прилагат актовете от по-висока степен.

Приет на заседание на Академичния съвет на МГУ „Св. Иван Рилски“, проведено на 18.03.2026 г., Протокол № 23.